

پنجشنبه 29 آذر 1397، 12-1397، ربع الثاني، 20-1440 دسامبر 2018

هجوم روس‌ها به تبریز و گیلان پس از اولتیماتوم به دولت ایران (1290 ش)



هجوم روس‌ها به تبریز و گیلان پس از اولتیماتوم به دولت ایران (1290 ش)

پس از اولتیماتوم روسیه به دولت ایران برای اخراج مورگان شوستر، کارشناس اقتصادی آمریکایی در ایران، دولت ایران این اولتیماتوم را در 28 آذر 1290 ش پذیرفت. اما پذیرش ذلت‌بار اولتیماتوم روس‌ها که به امید پایان یافتن زیاده‌خواهی‌ها و بهانه‌گیری‌های دولت روسیه انجام گرفت، نه تنها مشکلی را حل نکرد، بلکه دامنه تجاوزات آنها را گسترش داد. در این میان، شهر تبریز که به علت مقاومت دلیرانه در برابر عناصر وابسته به روس‌ها از جمله محمدعلی شاه، بیش از دیگر شهرها مورد خشم روس‌ها بود، در سحرگاه این روز برابر با 29 ذی‌حجه 1329 ق، آماج حملات فزاینده‌ای روس‌ها قرار گرفت. روس‌ها به بهانه بی‌احترامی پاسبان نظامی تبریز به مامور روسی، کشتار مردم شهر را آغاز نمودند و نقاط حساس شهر را به تصرف خود درآوردند. سپس به تاراج اموال مردم و قتل آنان پرداخته و هرگونه مقاومتی را با تفنگ پاسخ دادند. روس‌ها در روزهای بعد این جنایات خود را ادامه داده و در دهم دی ماه آن سال برابر با عاشورای 1330 ق، ثقه الاسلام تبریزی، عالم بزرگ شهر را به دار زدند. همزمان با تبریز، روس‌ها به گیلان نیز یورش بردند و جنایات مشابهی را رقم زدند. آنان به هر کس که مشکوک می‌شدند، می‌کشتند و از ارتکاب هر نوع ظلم و خشونت، دریغ نکردند. در این حال مردم رشت بنابر فتوای مراجع، از خرید کالاهای روسی و انگلیسی خودداری می‌کردند و از مقاومت در برابر نیروهای روس، غافل نبودند. اما روس‌ها این استقامت عمومی را با قتل مردم به طرق مختلف پاسخ دادند. درگذشت "میرزا مهدی الهی قمشه‌ای" حکیم قرآنی (1393 ق)

میرزا مهدی الهی قمشه‌ای در سال 1319 ق در قمشه (شهرضا) به دنیا آمد. پس از فراگیری مقدمات در زادگاه خود، راهی اصفهان گردید. وی از شاگردان آیت‌الله شهید سید حسن مدرس بود و استفاده‌ای وافر از ایشان نمود. همچنین آقا بزرگ حکیم، حاج آقا حسین قمی، شیخ اسدالله یزدی، حاج میرزا حسین فقیه سبزواری و... از دیگر اساتید وی بودند. ایشان در تهران در مدرسه‌ای سیهسالار (شهید مطهری فعلی) به تدریس پرداخت و همزمان در درس استاد ابوالحسن جلوه شرکت می‌کرد. ترجمه‌ای تفسیر گونه‌ای ایشان از قرآن از جمله مشهورترین آثار حکیم الهی می‌باشد. سرانجام در حالی که به اصلاح خلاصه‌التفاسیر خود مشغول بود، در دوازدهم ربع الثاني 1393 ق دعوت حق را لبیک گفت و در جوار پارک حضرت معصومه آرامید. درگذشت "جان اشتاین‌یک" رمان‌نویس بزرگ آمریکایی (1968م)

جان ارنست اشتاین بک، نویسنده معاصر آمریکایی در 27 فوریه 1902م در ایالت کالیفرنیا آمریکا به دنیا آمد. وی در 17 سالگی وارد دانشگاه استنفورد شد، اما پس از چند سال تحصیل در رشته زیست‌شناسی، بدون اخذ دانش‌نامه، دانشگاه را ترک کرد. اشتاین بک در 27 سالگی اولین اثر خویش با نام فنجان زرین را منتشر کرد و وارد عرصه نویسندگی گردید. وی در سال‌های بعد با انتشار آثاری دیگر، به اعتبار و تکامل ادبی دست یافت و در شمار ادیبان درآمد. اشتاین بک نویسنده‌ای رئالیست و واقع‌گرا است که با سبکی بسیار قوی و محکم و نثری جالب، به تشریح فقر و بیچارگی اجتماع دست زده و حقایق دردناکی از زندگی بیچارگان را بیان می‌نماید. شهرت او با نوشتن رمان خوشه‌های خشم تکمیل شد که در آن به صورتی هیجان‌انگیز و مؤثر، زندگی یک خانواده آواره و عصیان‌کارگران محروم را توصیف کرده است. این کتاب مورد استقبال مردم قرار گرفت و به دریافت جایزه ادبی پولیتزر، نائل آمد. موضوع اصلی آثار اشتاین بک، رابطه انسان و کائنات است. کتاب‌های او هم نماینده نومیدي نویسنده‌اند و هم نمایانگر روح مبارز او. اشتاین بک که استاد ادبیات کارگری است، زندگی قربانیان بدبختی را با مهارت و بیانی ساده ترسیم کرده است. سبک او از رمانتیسیم و وادی شاعرانه به واقع‌گرایی و شکل‌آفرینش از آرایه‌ها و پیرایه‌های زبانی به سوی سادگی و روشنی تکامل یافته است. اشتاین بک در شرح جزئیات، توصیف مناظر، نمایاندن حالات و تأثیرات و بیان خاطرات، قدرت فراوانی دارد و آثار او آمیخته‌ای از واقع‌گرایی و تخیل سرشار از شوخ طبعی و درک اجتماعی است. آثار نخستین جان اشتاین بک، از ادراکی کامل درباره زندگی و نظری بلند و وسیع درباره مسائل انسانی و سلامت روح برخوردار است که با روشی تغزلی، حماسی یا طنزآمیز و لحنی واقع‌بینانه بیان شده و در ادبیات معاصر آمریکا مقام عالی به دست آورده است. گفته می‌شود که در سال‌های پایانی عمر، آثار اشتاین بک در سرایشی ادبی افتاد و آن قدرت کامل موجود در آثار اولیه را نداشت با این حال، وی در سال 1962م به دریافت جایزه ادبی نوبل توفیق یافت. از اشتاین بک حدود بیست عنوان کتاب به زبان فارسی ترجمه شده است که خوشه‌های خشم، موش‌ها و آدم‌ها، مروارید و اتوبوس سرگردان از آن جمله‌اند. جان اشتاین بک سرانجام در 20 دسامبر 1968م در 66 سالگی درگذشت. حمله نظامی نیروهای آمریکا به کشور "پاناما" (1989م)

یکی از تهاجمات نظامی آمریکا که در جهت اجرای سیاست مداخله جویانه این کشور با هدف تثبیت و تحکیم سلطه خود بر مناطق استراتژیک جهان صورت گرفت حمله نظامی به پاناما علیه حکومت مانوئل نوریه^۱؛ گام بود. ژنرال نوریگا که از سال ۱۹۸۱ م رهبری و فرماندهی گارد ملی پاناما را برعهده داشت، درصدد بود تا بر کانال پاناما که در اختیار آمریکا بود، تسلط یابد. از این^۲؛ رو پس از به دست گرفتن قدرت، با سیاست^۳؛ های آمریکا مخالفت نمود و از تمدید قرار داد واگذاری کانال پاناما به آمریکا که مدت آن در سال ۱۹۹۹ م به پایان می^۴؛ رسید، خودداری کرد. در سپتامبر ۱۹۸۷ م، امریکایی^۵؛ ها به منظور تضعیف نوریگا وی را متهم به دست داشتن در قاچاق مواد مخدر کردند. این اتهام موجب بروز یک جنگ تبلیغاتی شدید میان نوریگا و امریکایی^۶؛ ها شد. سه هفته پس از این اتهام، رئیس جمهور وقت پاناما طی حکمی نوریگا را از سمت فرماندهی گارد ملی برکنار کرد. رئیس جمهور که بدون ارزیابی قدرت و نفوذ نظامیان چنین حکمی را صادر کرده بود، چند ساعت پس از صدور این حکم در یک کودتا به وسیله نوریگا برکنار گردید و مخفی شد. در این زمان، امریکایی^۷؛ ها پاناما را مورد محاصره اقتصادی قرار دادند و دارایی^۸؛ های این کشور را در بانک^۹؛ هایشان بلوکه کردند. در این اوضاع و احوال، نوریگا انتخابات ریاست جمهوری ماه مه ۱۹۸۹ م پاناما را که احتمال پیروزی مخالفان در آن زیاد بود، پیش از اعلام نتایج قطعی انتخابات، باطل اعلام کرد. بحران روابط آمریکا و پاناما در این هنگام به وضعی خطرناک رسید تا اینکه در بیستم دسامبر ۱۹۸۹ م جنگ ایالات متحده آمریکا علیه کشور کوچک پاناما و بدون اطلاع قبلی آغاز شد. این جنگ نابرابر که برخلاف تصور امریکایی^{۱۰}؛ ها پیروزی سریع چند ساعته به همراه نداشت، با مقاومت دلیرانه ارتش کوچک و مردم پاناما، دو هفته به طول انجامید و با بمباران مناطق غیرنظامی توسط نظامیان امریکایی، خسارات بسیار سنگینی بر کشور پاناما و به ویژه پایتخت آن وارد آمد. در این تهاجم نظامی که بعد از جنگ ویتنام، بزرگ^{۱۱}؛ ترین عملیات نظامی آمریکا تا آن زمان محسوب می^{۱۲}؛ شد ۲۶ هزار سرباز تفنگ^{۱۳}؛ دار امریکایی شرکت کردند و بین چهار تا ده هزار نفر از مردم پاناما به قتل رسیدند. پس از دو هفته جنگ، نوریگا به سفارت واتیکان در پاناما پناهنده شد اما با خیانت آشکار واتیکان، وی به سربازان امریکایی تحویل گردید. تجاوز آمریکا به پاناما و دخالت در امور داخلی این کشور، باعث خشم مردم پاناما و اعتراض گسترده جهانی علیه واشینگتن شد. با وجود این، آمریکا، مانوئل نوریگا را در یک دادگاه امریکایی به اتهام قاچاق مواد مخدر محاکمه و در سال ۱۹۹۳ وی را به چهل سال زندان محکوم نمود. هرچند میزان تلفات سنگین نیروهای امریکایی و مردم پاناما هیچ^{۱۴}؛ گاه به صورت دقیق منتشر نشد اما در جریان بمباران مناطق غیرنظامی پاناما توسط آمریکا، خسارات فراوانی بالغ بر یک میلیارد دلار بر پاناما وارد آمد. لازم به ذکر است که آمریکا در حمله نظامی به پاناما از هیچ مرجع بین المللی مجوز اخذ نکرد.